

Welkomstwoord Peter Tschentscher, Eerste Burgemeester Vrije en Hanzestad Hamburg, herdenkingsplechtighid Neuengamme, 3 mei 2021

Op 3 mei 1945 werd Hamburg zonder slag of stoot overgedragen aan Britse troepen om te voorkomen dat de stad, die al grotendeels in puin lag, verder werd verwoest.

Voor duizenden gedetineerden van het concentratiekamp Neuengamme betekende dit echter niet het einde van lijden en verschrikkingen.

Om de sporen van de nazi- misdaden te verdoezelen moest er niemand de uitgemergelde gedetineerden tegenkomen.

In plaats van hen vrij te laten werden ze op dodenmarsen gestuurd of naar schepen in de Lübecker Bocht gebracht.

Meer dan 6.000 mensen overleden toen Britse vliegtuigen de schepen bombardeerden, omdat ze er Duitse troepen op vermoedden.

Ook ander bewijs van het schrikbewind van de nazi's moest worden verwijderd. In het concentratiekamp Neuengamme werden barakken afgebroken en muren vers gekalkt.

En dus gebeurde het, dat Neuengamme met meer dan 80 buitenkampen, meer dan 100.000 gedetineerden en meer dan 40.000 doden weliswaar bij de grote concentratiekampen van nazi- Duitsland hoorde... maar de talloze horrorbeelden gingen vanuit andere kampen de wereld rond.

Na het einde van de oorlog ontstond er op het terrein van het concentratiekamp Neuengamme een penitentiaire inrichting. De herinnering aan de nationaalsocialistische misdrijven speelde er lange tijd geen rol.

Decennialang hebben voormalige gedetineerden en de vereniging "Amicale Internationale de Neuengamme" ervoor gestreden om hier een waardige plaats van herinnering op te richten.

Vandaag erkent Hamburg haar historische verantwoordelijkheid. Het voormalige concentratiekamp Neuengamme is een plek van herdenking, leren en ontmoeting.

Elk jaar op 3 mei herdenken de *bürgerschaft* en senaat samen met voormalige gedetineerden en hun familieleden de bevrijding van de concentratiekampen en de slachtoffers van oorlog en vervolging in het nationaalsocialistische tijdperk.

Het herdenken is pijnlijk, maar niettemin belangrijk, als een eervolle herinnering en als een waarschuwing voor de toekomst.

Menselijkheid, democratie en vrijheid kunnen niet alleen worden beschermd door de grondwet, door overheidsinstanties en rechtbanken.

Wij dienen hen met zijn allen elke dag de verdedigen door een duidelijke standpunt en stevig optreden tegen antisemitisme, discriminatie en populisme.

Op die manier levert de *gedenkstätte* Neuengamme een belangrijke bijdrage aan de versterking van democratie en mensenrechten in Hamburg, in Duitsland en daarbuiten.

Zeer geachte overlevenden,

Zeer geachte familieleden

Helaas is een persoonlijke ontmoeting met U ook dit jaar niet mogelijk.

Maar de betekenis en de boodschap van de herdenking van 3 mei 1945 blijven ongewijzigd:

We gaan de herinnering aan de slachtoffers van het nationaalsocialisme levend houden – als eer en als waarschuwing voor de komende generaties.